УДК 347.793 – 049.5 (045)
DOI https://doi.org/10.32782/2307-1745.2026.83.30

Костиря О. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри морського права
Національного університету «Одеська морська академія»
ORCID: https://orcid.org/ 0000-0001-9300-8957

Вишневський В. Л.,
кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри морського права
Національного університету «Одеська морська академія»
ORCID: https://orcid.org/ 0000-0003-4547-2127

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ НА МОРІ ТА ПРАВ МОРЯКІВ

Анотація. У статті розглядаються питання правової регламентації забезпечення захисту прав людини на морі та прав моряків, які є складовою частиною загальних прав людини. Для досягнення соціальної справедливості та встановлення єдиних стандартів прав людини на морі, Міжнародна організація праці та Міжнародна морська організація встановлюють нові вимоги що стосуються прав моряків, які будуть обов'язковими для застосування державами, судноплавними компаніями та моряками.

Ухвалення нових поправок до Конвенції про працю в морському судноплавстві 2006 року доповнять прогалину щодо прав моряків новими положеннями прав людини на морі. Також, 1 січня 2026 року набули чинності нові поправки до Кодексу ПДНВ-95 (STCW) за Резолюцією IMO MSC. 560 (108). Ці зміни стосуються програм базової підготовки моряків і передбачають обов'язкове навчання з питань запобігання нещасним випадкам, а також заходи щодо запобігання знущанням та сексуальним домаганням.

Встановлено, що права моряків є складовою частиною прав людини на морі, права людини універсальні й мають застосовуватися на морі так само, як і на суші. Визначено, що права моряків тісно пов'язана з добробутом самих моряків, особливо це стосується правового захисту моряків.

Запропоновано вжити таких заходів: посилити координацію діяльності міжнародних організацій у сфері захисту прав моряків; посилити контроль держави порту за дотриманням положень Кодексу STCW-95 з поправками 2026 року та положень Конвенції про працю в морському судноплавстві 2006 року; відповідно до Міжнародного кодексу з управління безпекою суден включити до Політики компанії заходи щодо протидії насильству, знущанням та домаганням на борту суден; зобов'язати держави прапора, держави порту та держави, що надають робочу силу, проводити неупереджені розслідування скарг та застосовувати відповідні санкції за порушення прав моряків; застосовувати спільні рекомендації IMO та ILO, зокрема ті, що стосуються справедливого ставлення до моряків під час морських аварій та у випадках підозри у вчиненні кримінальних правопорушень, з метою покласти край свавільним затриманням моряків; забезпечувати морякам доступ до безкоштовних послуг перекладачів, адвокатів та інформації про їхні права під час досудового та судового розгляду.

Ключові слова: права людини на морі, права моряків, дискримінація, міжнародні стандарти захисту прав людини, Женевська Декларація про права людини на морі, Міжнародна організація праці, Міжнародна морська організація, Конвенція Про працю в морському судноплавстві (MLC – 2006), Кодекс STCW-95.

Постановка проблеми. Права людини на морі стали однією з найважливіших галузей міжнародного морського права за відносно короткий проміжок часу. У сучасному світі, коли загострюються дипломатичні конфлікти та розгортаються військові дії як на суші, так і на морі, особливої актуальності набуває тема дотримання прав людини та забезпечення прав моряків як складової частини загальних прав людини. За оцінками міжнародної неурядової організації Права людини на морі (Human Rights at Sea), щодня в океані перебувають 30 мільйонів людей. Права моряків є складовою частиною прав людини на морі. Моряки можуть ставати жертвами різних форм дискримінації, жертвами сексуального насильства, знущань (булінгу) і водночас стикатися з обмеженими можливостями відстоювати свої права або домагатися засобів правового захисту від порушень цих прав. Залежно від виду діяльності та місця знаходження судна обов'язки та відповідальність розподіляються між різними державами. Ці складнощі, пов'язані з юрисдикцією, перешкоджають вільному здійсненню та забезпеченню дотримання прав людини на морі.

Стан дослідження**.** Питання міжнародних стандартів захисту прав людини та прав людини на морі досліджували такі автори: Т. М. Слінько, П. М. Рабінович, Яцковина В. В., Переверзєва О., Омельченко В. М., Klein N., Tafsir Malick Ndiaye, Tulio Treves, та інші.

Т. М. Слінько, П. М. Рабінович та В. В. Яцковина розглядають міжнародно-правові стандарти прав людини, які відображені в актах Організації Об'єднаних Націй, та Їх значення для забезпечення захисту прав людини.

Тему міжнародних стандартів захисту прав людини на морі висвітлювали такі автори: О. Переверзєва, В. М. Омельченко, Klein N., Tafsir Malick Ndiaye, Tulio Treves.

Мета статті – проаналізувати правові та міжнародні передумови, які в процесі свого розвитку мали фундаментальний

вплив на захист прав людини на морі, дослідження міжнародно-правових стандартів прав моряків в актах Міжнародної морської організації та Міжнародної організації праці, з'ясування їх значення у забезпеченні та захисту прав моряків.

Виклад основного матеріалу. Міжнародні стандарти в галузі прав людини – це загальновизнані міжнародно-правові норми, які закріплюють на загальнолюдському рівні статус особистості й встановлюють перелік основоположних прав і свобод, обов'язок держав їх дотримуватися, а також межі можливого або припустимого їх обмеження [1, с. 31].

П.М. Рабінович вважає, що якщо стандарти прав людини мають відігравати орієнтуючу, а нерідко й юридично-регулюючу роль, то їх інтерпретація повинна бути – принаймні у рамках певної сфери суспільних відносин – справді достатньо уніфікованою. Особливо це стосується стандартів міжнародних. [2, с. 20].

Стандарти захисту прав людини в міжнародному праві почали стрімко розвиватися після Другої світової війни. Перша загальна декларація всіх прав людини – це Статут Організації Об'єднаних Націй. До цього права людини мали суто національний характер, а міжнародні ініціативи були частковими й допоміжними у світі відносин, позначеному суверенітетом держав. І з самого початку Статут Організації Об'єднаних Націй встановив тісний зв'язок між правами людини та світом. Статті 1, 3, 55 і 68 Статуту стосуються прав людини. Таким чином, Статут Організації Об'єднаних Націй являє собою істотний елемент нормативного порядку в галузі прав людини [3].

Права людини належать до фундаментальних цінностей сучасної цивілізації. Сама концепція прав людини втілена у Загальній декларації прав людини (ООН, 1948 р.), де визнання гідності та невід'ємних прав людини є основою свободи, справедливості та загального миру [4, с. 65].

Міжнародне співробітництво держав у галузі прав людини відбувається у формі розробки певних стандартів та прийняття державами зобов'язань дотримуватись цих стандартів у своєму внутрішньому законодавстві, використовуючи їх у повсякденній діяльності. Попри невизначеність правового статусу Загальної декларації прав людини, її прийняття можна сміливо назвати відправною точкою у створенні окремої галузі міжнародного публічного права – міжнародного права захисту прав людини. Стандарти прав людини, закріплені у Загальній декларації 1948 р., згодом знайшли своє відображення у всіх багатосторонніх міжнародних договорах із захисту прав людини [5, с. 40].

До особистих прав і свобод Загальна декларація прав людини 1948 р. відносить такі: право на життя, на свободу й особисту недоторканість, рівність перед законом, право на розгляд справи прилюдно незалежним і безстороннім судом, право на громадянство. До політичних прав і свобод декларація встановлює: свободу думок, совісті, релігії, свободу мирних зборів і асоціацій, право брати участь в управлінні своєю країною. До соціально-економічних прав відноситься: право людини володіти майном, право на соціальне забезпечення, право на працю, право на відпочинок і довкілля [6, с. 414].

Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 41/120 «Встановлення міжнародних стандартів у сфері прав людини», яка була ухвалена 4 грудня 1966 року, містить керівні принципи, що мають враховуватися під час розробки міжнародних документів щодо прав людини. Зокрема, такі документи повинні мати фундаментальний характер і ґрунтуватися на гідності, властивій людській особистості, враховувати вже існуючі міжнародно-правові стандарти у сфері прав людини та передбачати механізм їхнього виконання, у тому числі системи звітування [7].

Правова природа прав та свобод людини полягає у тому, що незалежно від того, у якій країні проживає чи перебуває людина, вона знаходиться під міжнародним захистом, а також захистом тієї держави, громадянином якої вона перебуває [8, с. 50].

Однак, існують відмінності між юрисдикцією на суші та на морі. На суші передбачається, що суверенітет здійснює одна держава, на морі юрисдикція розподіляється між різними державами. На морі юрисдикція організована за зональним підходом, який врівноважує права прибережних держав зі свободами судноплавства та верховенством юрисдикції держави прапора [9].

Важливу роль у процесі становлення принципу «поваги до прав людини», як самостійного принципу міжнародного права, відіграла Конвенція Міжнародної Організації Праці «Про дискримінацію в галузі праці та занять» № 111, яка була прийнята в Женеві 4 червня 1958 року. У статті 1 Конвенції МОП № 111 термін «дискримінація» охоплює: будь-яке розрізнення, недопущення або перевагу, що робиться за ознакою раси, кольору шкіри, статі, релігії, політичних переконань, іноземного або соціального походження [10].

Одним з таких важливих міжнародних актів стала прийнята 1 березня 2022 р. у м. Женеві Декларація про права людини на морі. Документ був підготовлений неурядовою організацією Права людини на морі (Human Rights at Sea) і має рекомендаційний характер. Мета прийняття цього документа полягає в тому, щоб привернути загальну увагу до порушень прав людини на морі, сформувати спільну міжнародну відповідь на них та забезпечити ефективні засоби правового захисту для тих, хто став жертвою порушень прав людини на морі. Женевська декларація про права людини на морі – це по-перше керівництво, в якому викладаються міжнародні стандарти. Згідно з міжнародним морським правом, держава-прапора, держава порту, прибережні держави за будь-яким обставин зобов'язані дотримуватися міжнародного правопорядку в Світовому океані [11, с. 126].

Женевська декларація має дуже просту пропозицію. У ній сформульовано «чотири основоположні принципи», а саме: права людини універсальні, вони застосовуються на морі, так само як і на суші; усі люди на морі, без будь-якої відмінності, мають право на свої права людини; не існує специфічних для моря причин для відмови в правах людини на морі; усіх прав людини, встановлених як договірним, так і звичаєвим міжнародним правом, має бути дотримано на морі [12].

У Додатку А «Докази порушень прав людини на морі» Женевської декларації наведен список порушень і загроз правам людини на морі: злочинне насильство та загроза життю та безпеці, злочини на сексуальному ґрунті, рабство та примусова праця у рибній промисловості, порушення трудових прав у морському судноплавстві, загрози добробуту моряків та працівників морського транспорту, покинуті моряки, порушення у різноманітності, рівності та інклюзивності, дитяча праця, незаконна змішана міграція та торгівля людьми, піратство.

Женевська декларація передбачає багатовекторну стратегію, яка полягає у визначенні, визначенні конкретних прав людини на морі, що стають предметом розгляду в рамках чинного міжнародного права, а також у спробах сприяти виконанню зобов'язань у сфері прав людини шляхом надання рекомендацій прибережним державам, державам порту та державам прапора [13, с. 5].

Міжнародна морська організація (далі – ІМО) як спеціалізований орган ООН відіграє провідну роль у кодифікації та прогресивному розвитку морського права. Це стосується перш за все безпеки мореплавання, а також захисту навколишнього середовища (Солас-74, МАРПОЛ 73/78, Конвенція про Вантажну марку та інші) [14, с. 99]. Однак ІМО не залишає поза своєю увагою і такі питання, як сприяння міжнародному морському судноплавству, протидія піратству і тероризму, незаконна міграція, людський фактор. Міжнародна морська організація захищає права моряків, насамперед співпрацюючи з Міжнародною організацією праці (далі – ILO). У той час як ILO встановлює основні трудові стандарти, ІМО втілює їх у вигляді обов'язкових до виконання глобальних конвенцій з питань безпеки, підготовки та експлуатації, щоб забезпечити безпечні умови праці, справедливе поводження під час затримання суден та захист моряків від покидання їх без допомоги.

На 108-й сесії Комітету з безпеки ІМО було прийнято проект поправок до Кодексу стандартів підготовки, дипломування та несення вахти моряків (далі STCW-95) з метою запобігання та реагування на знущання та домагання у морському секторі, включаючи сексуальне насильство та сексуальні домагання. Резолюція MSC. 560 (108) Міжнародної морської організації, яка була прийнята 23 травня 2024 року, внесла зміни до Кодексу підготовки, сертифікації та несення вахти моряків, який набрав чинності 1 січня 2026 року. Поправки включені до таблиці A-VI/1-4 (Специфікація мінімального стандарту компетентності у сфері особистої безпеки та соціальної відповідальності) Кодексу STCW-95 [15].

Згідно з даними, наданими організацією Права людини на морі (Human Rights at Sea), 45 % жінок, які працюють у морі, повідомили про сексуальні домагання; 11 % усіх випадків смерті моряків у 2019–2023 роках сталися внаслідок самогубств, що перевищує кількість смертей внаслідок травм на борту [16].

Міжнародна палата судноплавства (ICS) ще у листопаді 2016 року прийняла «Керівництво щодо викорінення домагань та знущань на борту суден». Якщо будь-який моряк скаржиться на те, що став жертвою домагань або знущань, скарги необхідно сприймати серйозно та розслідувати. Домагання та знущання (Harassment and bullying) – це приклади поведінки, яка є небажаною та спричиняє негативні наслідки, серед яких можуть бути: стрес, відсутність мотивації, зниження продуктивності праці, прогули та звільнення. Домагання включають будь-яку недоречну та небажану поведінку, яка, незалежно від того, чи є вона навмисною, чи ні, викликає у особи, що її зазнає, почуття неспокою, приниження, збентеження або дискомфорту [17]. Судноплавні компанії, відповідно до вимог Міжнародного кодексу з безпечної експлуатації суден та оновлених стандартів ІМО щодо прав моряків, зобов'язані включити до своєї Системи управління безпекою політику щодо протидії насильству, знущанням та домаганням. Для успішного впровадження судноплавним компаніям слід керуватися спільними рекомендаціями Міжнародної палати судноплавства та Міжнародної федерації працівників транспорту (ITF).

У січні 2020 року Міжнародна палата судноплавства опублікувала «Рекомендації для судновласників щодо запобігання дискримінації за віком на борту суден» [18]. Ці рекомендації підготовлено з метою сприяння усуненню вікової дискримінації та поліпшення умов праці на борту суден. Дискримінація за віком є потенційною формою несправедливого ставлення на роботі, з огляду на те, що різниця у віці між працівниками на робочому місці може сягати 50 років. Відповідно до Конвенції Міжнародної організації праці Про працю в морському судноплавстві 2006 року кожна держава-член повинна переконатися, що положення її законів та нормативних актів дотримуються фундаментального права на усунення всіх форм дискримінації у сфері зайнятості та професійної діяльності. Дискримінація за віком може серйозно вплинути на фізичне та емоційне здоров'я працівників та претендентів на роботу, так як вона може призвести до зниження мотивації та збільшення кількості випадків хвороби, а також може зашкодити згуртованій та ефективній командній роботі, негативно вплинути на компанії, що може мати потенційні організаційні, економічні та правові наслідки. Судно часто є домівкою для моряка протягом багатьох місяців. Тому надзвичайно важливо забезпечити сприятливі умови проживання та праці, щоб уникнути відчуття ізольованості та вразливості у моряків. Ці рекомендації покликані допомогти судновласникам, менеджерам та фахівцям з управління персоналом уникати дискримінації за віком у всіх сферах діяльності; усвідомити переваги робочого середовища, вільного від дискримінації за віком; створити інклюзивне робоче середовище, щоб співробітники відчували свою приналежність незалежно від віку та не відчували себе зневаженими або недооціненими.

За своєю природою умови праці моряків такі, що потребують міжнародно-правового регулювання. Особливе значення в цьому процесі належить Міжнародній організації праці, яка здійснює міжнародно-правовий захист трудових прав громадян на універсальному рівні. Особливі умови праці та життя моряків призвели до того, що під егідою ILO було прийнято більш ніж 50 «морських конвенцій» і рекомендацій, присвячених цій категорії працівників, а в деяких випадках і рибалкам [19, с. 261].

Головна стратегічна ціль Міжнародної організації праці – це реалізація права всіх людей на гідну та продуктивну працю в умовах свободи, рівності, безпеки та поваги до особистості. Ця мета досягається шляхом розробки міжнародних заходів та програм, спрямованих на сприяння реалізації основних прав людини, поліпшення умов праці та життя, а також розширення можливостей для зайнятості.

Наразі всесвітнім «Біллем» про права моряків є Конвенція Міжнародної організації праці № 186 «Про працю у морському судноплавстві» 2006 року (далі – MLC), яка є обов'язковою для застосування на суднах торгівельного флоту. MLC 2006 року встановлює умови зайнятості моряків, які працюють у судноплавній галузі. Однак, MLC 2006 року не є договором про права людини, хоча вона включає права, які також відображені в міжнародному праві в галузі прав людини [20].

З 7 по 11 квітня 2025 року в Женеві відбулося п'яте засідання Спеціального тристороннього комітету Міжнародної організації праці. Уряди, моряки та судновласники зі світової судноплавної галузі погодили низку поправок до Конвенції про працю в морському судноплавстві 2006 року. Поправки до MLC мають набути чинності до грудня 2027 року та передбачають: захист моряків від насильства й домагань на борту суден; заклик до визнання моряків як «Ключових працівників» світової економіки; зміцнення прав моряків щодо звільнення на берег на користь їхнього здоров'я та добробуту; сприяння переміщенню моряків з метою репатріації без жодних форм дискримінації; справедливе поводження з моряками у випадку морських аварій та затриманими моряками у зв'язку з ймовірними злочинами;

наявність на борту суден актуальної медичної інформації та рекомендацій.

Міжнародна морська організація та Міжнародна організація праці діють у тісному партнерстві для захисту прав моряків у всьому світі. Важливим аспектом спільної роботи є захист моряків у критичних ситуаціях. Обидві організації спільно керують базами даних, які фіксують випадки залишення екіпажів судновласниками, та вимагають від держав забезпечення моряків їжею, водою та можливістю повернутися додому [21].

Права моряків протягом багатьох десятиліть є одним із головних пріоритетів Міжнародної морської організації та Міжнародної організації праці.

У 2022 році IMO та ILO створили Спільну тристоронню робочу групу для виявлення та вирішення проблем моряків і врахування людського фактора, об'єднавши уряди, судновласників та моряків для розробки практичних рішень, керівних принципів та вдосконалення нормативно-правової бази. Керівні принципи щодо справедливого поводження з моряками, затриманими у зв'язку з імовірними злочинами, були розроблені Об'єднаною робочою групою з питань безпеки на морі у листопаді 2024 року та прийняті Юридичним комітетом IMO у 2025 році.

Метою цих керівних принципів є захист прав моряків та забезпечення справедливого й гідного ставлення до них у всіх юрисдикціях. Керівні принципи охоплюють питання, пов'язані з: захистом права на належну правову процедуру; захистом від довільного затримання, примусу чи залякування; забезпеченням того, щоб заробітна плата, медичне обслуговування та права на репатріацію залишалися незмінними протягом будь-яких судових розглядів; покращенням координації між країнами, включаючи держави портів, держави прапора, прибережні держави, держави, громадянами яких є моряки, судновласників та моряків.

Однак, Резолюція LEG.7(112), яка була прийнята Міжнародною морською організацією 28 березня 2025 року «Рекомендації щодо справедливого ставлення до моряків, затриманих у зв'язку з підозрою у скоєнні злочинів», має рекомендаційний характер і не є обов'язковою для виконання державами [22].

У світовому масштабі все ще існує проблема кримінальної відповідальності моряків, яких було затримано за підозрою у причетності до незаконної діяльності. Досі не вирішено справу восьми філіппінських членів екіпажу судна MV Harris, заарештованих в Алжирі 28 липня 2023 року після того, як влада виявила на борту 35,8 кілограмів кокаїну. Члени індійського екіпажу судна Harbour Phoenix, IMO (9110432), перебувають під вартою в іранській в'язниці Бандар-Аббас з того часу, як їхнє судно було заарештоване іранськими властями в липні 2025 року [23].

Висновки. Отже, права моряків є складовою частиною прав людини на морі. Міжнародні організації у сфері мореплавства занепокоєні фактами порушення прав людини на суднах торговельного флоту та приймають ряд рекомендаційних документів, а також поправки до Кодексу STCW-95 і Конвенції MLC 2006 року, які встановлюють обов'язкові вимоги до держав, судноплавних компаній, моряків щодо дотримання та захисту прав людини на морі, зокрема прав моряків.

На нашу думку, для дотримання вимог Міжнародної морської організації та Міжнародної організації праці щодо прав моряків у межах загальних прав людини необхідно вжити наступних заходів: посилити координацію діяльності міжнародних організацій у сфері захисту прав моряків; запровадити посилений контроль з боку держави порту за дотриманням положень Кодексу STCW-95 із поправками 2026 року та положень Конвенції про працю у морському судноплавстві 2006 року; Компанія зобов'язана розробити чітку політику протидії насильству, булінгу та домаганням, яка має бути інтегрована в Систему управління безпекою, відповідно до вимог Міжнародного кодексу з управління безпечною експлуатацією суден (ISM Code); зобов'язати держави прапора, держави порту та держави, що надають робочу силу, проводити неупереджені розслідування скарг та застосовувати відповідні санкції за порушення прав моряків: судові органи повинні активно застосовувати спільні рекомендації IMO та ILO, зокрема ті, що стосуються справедливого ставлення до моряків під час морських аварій та у випадках підозри у вчиненні кримінальних правопорушень, з метою покласти край свавільним затриманням моряків; забезпечувати моракам доступ до безкоштовних послуг перекладачів, адвокатів та інформації про їхні права під час досудового та судового розгляду.

Література:

1. Слінько Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в Конституції України. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/03cf086a-c92f-4919-b48e-f951f30c51c4/content
2. Рабінович П.М. Міжнародні стандарти прав людини: властивості, загальне поняття, класифікація. *Вісник Національної академії правових наук України.* Київ, 2016. № 1 (84). С. 19–29. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-19-29.pdf
3. Tafsir M. N. Human rights at sea and the law of the sea. *Beijing Law Review*. 2019. N 2 Vol. 10. URL: https://www.scirp.org/journal/articles?searchcode=Tafsir+Malick++Ndiaye&searchfield=authors&page=1
4. Пильгун Н. В., Плис Н.В. Права людини як фундаментальна цінність в українському суспільстві. *Юридичний вісник*. Одеса, 2022. № 4 (65). С. 65–71. DOI: 10.18372/2307-9061.65.17041
5. Кузенко У. І. Загальна декларація прав людини як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право*. Івано-Франківськ, 2020. №8 (21). С. 36–42. DOI: 10.33098/2078-6670/2020.9.21.36-42
6. Наливайко О.І., Братішко Н.А. Поняття та особливості міжнародно-правових стандартів прав людини. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство».* DOI https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.71
7. Setting international standards in the field of human right: resolution / adopted by the General Assembly. URL: https://digitallibrary.un.org/record/126473?v=pdf
8. Яцковина В. В. Міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини. *Південно-український правничий часопис.* Одеса, 2022. № 1-2. С. 49–53. DOI https://doi.org/10.32850/sulj.2022.1-2.9
9. Lewis R., Galani S. Addressing the challenges of applying human rights law at sea. *International & Comparative Law Quarterly, Supplement S1: Maritime Law: Current Challenges and Future Directions.* 2025. Vol. 74. PP. 305–320. DOI: https://doi.org/10.1017/S0020589325101085
10. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять № 111. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161#Text
11. Переверзєва О., Омельченко Н. Міжнародно-правові стандарти прав людини на морі: перспективи розвитку в Україні. *Юридичний вісник*. Одеса, 2023. № 4. С. 123–129. DOI https://doi.org/10.32782/yuv.v4.2023.16

12. Женевська декларація про права людини на морі. URL: https://www.humanrightsatsea.org/sites/default/files/media-files/2023-07/GDHRAS_UKRAINIAN_Version_Updated_July_2023.pdf
13. Klein N. Geneva Declaration on Human Rights at Sea: An Endeavour to Connect Law of the Sea and International Human Rights Law. *Ocean Development and International Law.* 2022. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4186970
14. Костиря О. В. Роль міжнародної морської організації в кодифікації міжнародного морського права. *Держава та регіони. Серія: Право.* Одеса, 2020. № 4 (70). С. 95–100. DOI https://doi.org/10.32840/1813-338X-2020.4.15
15. Resolution MSC.560 (108). Amendments to part a of the seafarers' training, certification and watchkeeping (STCW) Code. 2024. URL: https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/MSCResolutions/MSC.560(108).pdf
16. Human Rights at Sea. URL: https://www.humanrightsatsea.org/
17. Guidance on eliminating shipboard harassment and bullying. URL: https://www.ics-shipping.org/resource/ics-itf-guidance-on-eliminating-shipboard-harassment-bullying/
18. Guidelines for shipowners to avoid age discrimination on board ships. URL: https://www.ics-shipping.org/wp-content/uploads/2020/01/guidelines-for-shipowners-to-avoid-age-discrimination-on-board-ships.pdf
19. Іванова А.В., Костиря О.В., Савич О.С. Правове регулювання морського судноплавства»: навч. посіб. Одеса: «Гельветика», 2021. 332 с.
20. Maritime Labour Convention, 2006. URL: https://www.ilo.org/international-labour-standards/maritime-labour-convention-2006
21. Seafarer abandonment. ILO/IMO Joint Database on Abandonment of Seafarers. URL: https://www.imo.org/en/ourwork/legal/pages/seafarer-abandonment.aspx
22. Guidelines on fair treatment of seafarers detained in connection with alleged crimes. Resolution LEG.7(112). 2025. URL: https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/KnowledgeCentre/IndexofIMOResolutions/LEGDocuments/LEG.7(112).pdf
23. Seafarer criminalisation. Human Rights at Sea. 2025. URL: https://www.humanrightsatsea.org/news/criminalisation-10-indian-seafarers-languish-irans-bandar-abbas-jail-july-2025

Kostyria O., Vyshnevskyi V. International standards on human rights at sea and seafarers' rights

Summary. This article examines issues relating to the legal regulation of the protection of human rights at sea and the rights of seafarers, which are an integral part of human rights in general.

With a view to achieving social justice and establishing uniform standards for human rights at sea, the International Labour Organization and the International Maritime Organization are setting new requirements regarding seafarers' rights, which will be binding on states, shipping companies and seafarers.

The adoption of new amendments to the 2006 Maritime Labour Convention will address the gap in seafarers' rights by introducing new provisions on human rights at sea. Furthermore, on 1 January 2026, new amendments to the STCW Code 1995 came into force pursuant to IMO Resolution MSC.560(108). The changes relate to basic training programmes for seafarers and introduce compulsory training on accident prevention, as well as measures to prevent bullying and sexual harassment.

It is established that seafarers' rights are an integral part of human rights at sea; human rights are universal and must apply at sea just as they do on land. It is determined that seafarers' rights are closely linked to their welfare, particularly in terms of their legal protection.

It is proposed that the following measures be taken: to strengthen coordination among international organisations in the field of seafarers' rights protection; to enhance Port State Control over compliance with the provisions of the 1995 STCW Code, as amended in 2026, and the provisions of the Maritime Labour Convention, 2006; in accordance with the International Safety Management Code, incorporate measures to combat violence, bullying and harassment on board ships into the Company's Policy; oblige flag States, port States and labour-supplying States to conduct impartial investigations into complaints and impose appropriate sanctions for violations of seafarers' rights; implement the joint recommendations of the IMO and the ILO, in particular those relating to the fair treatment of seafarers during maritime accidents and in cases where criminal offences are suspected, with a view to putting an end to the arbitrary detention of seafarers; ensure that seafarers have access to free interpretation and translation services, legal representation and information about their rights during pre-trial and court proceedings.

Key words: human rights at sea, seafarers' rights, discrimination, international human rights standards, Geneva Declaration on Human Rights at Sea, International Labour Organization, International Maritime Organization, ILO Maritime Labour Convention 2006, STCW Code 1995.

Використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 22.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 09.11.2026